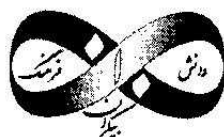

روش های نهاده سازی ارزش های دینی

در نوجوانان با تاکید بر نهج البلاغه

سیده زهرا حسینی (همدانی)

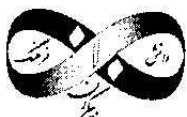

انتشارات بیکران دانش

وابسته به مؤسسه فرهنگی و هنری بیکران دانش و فرهنگ

سید حساسه	: حسینی، سیده زهرا، ۱۳۵۶ -
خواننده و پدیدآور	: روش‌های نهادینه‌سازی ارزش‌های دینی در نوجوانان با تأکید بر نهج‌البلاغه / سیده زهرا حسینی (همدان).
مشخصات نشر	: تهران: بیکران دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ک، ۱۹۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۶-۳۰-۱
وضعیت فهرست‌دهی	: کتابخانه: ص، ۱۶۷ - ۱۷۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	: علی بن ابی‌طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج‌البلاغه -- نوجوانان
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah - Teenagers
موضوع	: علی بن ابی‌طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج‌البلاغه -- آموزش و پرورش
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah - Education
موضوع	: نوجوانان -- جنبه مذهبی -- اسلام
موضوع	: Teenagers -- Religious -- Islam
موضوع	: تربیت خانوادگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Domestic education -- Religious -- Islam*
موضوع	: تعلیمات دینی برای نوجوانان
موضوع	: Religious education of teenagers
رده‌بندی کنگره	: BPTA/۰۹/۷۹۵۱۳۹۶
رده‌بندی دیویی	: ۳۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۷۰۶۹۳

انتشارات بیکران دانش

وابسته به مؤسسه فرهنگی و هنری بیکران دانش و فرهنگ

تهران، ص. پ ۳۷۳-۱۰۲۳۱ ۰۲۱-۵۵۹۳۶۶۹۱ info@infinet.ir

روش‌های نهادینه‌سازی ارزش‌های دینی

در نوجوانان با تأکید بر نهج‌البلاغه

سیده زهرا حسینی (محقق)

شابک: ۹۰۸-۶۰۰-۸۳۵۶-۳۰-۱

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

© کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است و تکثیر، چاپ، ترجمه یا اقتباس از تمام یا قسمتی از این اثر به هر شکل ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱	کلیات و مفاهیم
۳	کلیات
۳	مقدمه
۶	پیشینه
۱۴	مفهوم روش
۱۴	روش
۱۶	نهادینه‌سازی
۱۷	شاکله
۱۸	ملکه
۱۸	جامعه‌پذیری
۱۹	«منش» و «شخصیت»
۱۹	مفهوم روش‌های نهادینه‌سازی
۲۰	ارزش
۲۱	دین
۲۲	ارزش‌های دینی
۲۲	نوجوان
۲۳	نهج‌البلاغه
۲۷	اهمیت و جایگاه نهادینه‌سازی ارزش‌های دینی در نوجوان
۲۹	مقدمه
۳۰	اهمیت ارزش‌های دینی
۳۷	اهمیت ارزش‌های دینی در نوجوان
۴۶	اهمیت ارزش‌های دینی از منظر نهج‌البلاغه

روش های نهادهینه سازی ارزش های دینی در بُعد بینشی و معرفتی ۵۳

۵۵	مقدمه
۵۷	اعطای بینش
۵۹	الف. شناخت انسان
۶۰	ب. شناخت خداوند
۶۲	ج. شناخت رابطه انسان با خداوند
۶۴	تعلیم حکمت
۷۱	عبرانی
۷۶	امربه معروف و نهی از نهکر
۸۲	پرسش و پاسخ

روش های نهادهینه سازی ارزش های دینی در بُعد گرایشی و عاطفی ۸۹

۹۱	مقدمه
۹۳	موعظه
۹۸	الگو دهی
۱۰۴	تشویق و تنبیه
۱۱۱	زمینه سازی
۱۱۷	انذار و تبشیر

روش های نهادهینه سازی ارزش های دینی در بُعد کنشی و رفتاری ۱۲۳

۱۲۵	مقدمه
۱۲۸	تمرین و تکرار
۱۳۴	مسئولیت دادن
۱۴۰	تغافل
۱۴۵	عفو و گذشت
۱۵۱	عبادت

۱۵۹	نتیجه‌گیری
۱۶۵	پیشنهادهای نظری و عملی
۱۶۷	منابع و مأخذ
۱۶۷	کتاب‌ها
۱۷۲	مقالات
۱۷۳	منابع برای مراجعه بیشتر

کلیات

مقدمه

تربیت و هدایت انسان و رسیدن به قله‌های کمال و معرفت که محصول تقید و پایبندی به ارزش‌های دینی می‌باشد، ازجمله امور مهمی است که در آیات قرآن و سیره و کلام معصومین (علیهم‌السلام) به آن پرداخته شده و در متون دینی از جایگاه والایی برخوردار است.

برای تربیت انسان کامل نیازمند آن هستیم که در محضر سرچشمه وحی و انسان‌های کاملی باشیم که از این سرچشمه سیراب شده‌اند. پس از قرآن می‌توان به نهج‌البلاغه به‌عنوان کتاب انسان‌ساز اشاره نمود، که به‌درستی «آخ القرآن» نام‌گرفته است. زیرا نهج‌البلاغه نیز مانند قرآن نشان‌دهنده راه هدایت و بلاغت است. کتابی که کلام امیری است که خود امیر کلام است. امیری انسان‌ساز با آموز هدایت بشریت.

در نهج‌البلاغه مطالب و نکات مهم موردنیاز انسان سهفته است و به ابعاد مختلف نیازهای انسان اشاره شده است که ازجمله آن‌ها ابعاد اخلاقی و تربیتی است که توجه به این مطالب و استخراج آن به‌عنوان منبع غنی اسلامی که به بنای انسان‌شناسی اسلامی است می‌تواند در امر تربیت راهگشا باشد.

در نوشتار حاضر مراد از ارزش‌های دینی امور مطلوب در سه حوزه: اعتقادی، اخلاقی و فقهی می‌باشد. ارزش‌هایی چون خدامحوری، ولایت‌پذیری، ایثار، صبر، نماز، روزه و ...

علامه مصباح در تعریف دین آورده است: «هر دینی دست‌کم از دو بخش، تشکیل می‌گردد: بخش اول: عقیده یا عقایدی که، حکم پایه و اساس و ریشه آن را دارد و بخش دوم: دستورات عملی که متناسب با آن پایه یا پایه‌های عقیدتی و برخاسته از آن‌ها باشد»^۱ پس هر دینی از باورها و رفتارها تشکیل شده است، باورها همان عقاید و اصول است که بینش هر فرد را تشکیل می‌دهد. و رفتار انسان که از لحاظ نیازمندی به اندام و اعضا به دو گونه جوارحی و جوانحی تقسیم می‌شود، که با اختیار انسان، امر می‌شود.

رفتار جوارحی، آن دسته از رفتاری است که توسط ابزار و اندام ظاهری از انسان صادر می‌شود و رفتار جوانحی اعمال و رفتاری است که از درون و قلب انسان نشأت می‌گیرد که طبق نظر علامه مصباح این دو نوع رفتار در عرض یکدیگر نیستند، بلکه رفتار بیرونی عمدتاً نمود ظاهری رفتار درونی است و در رتبه بعد از آن حاصل می‌شود.^۲ مثلاً برای حرکت دست انسان، انبه محرک درونی و قصد و تفکر درونی است تا با تصمیم و اراده فرد به حرکت دست منجر گردد.

باید توجه نمود که افعال جوانحی، رفتارها و عینیت هستند؛ مثل قصد شرک، توبه، و با «صفات» متفاوت‌اند چراکه «صفات» حالت‌های نفسانی و ملکه‌ای راسخ در نفس هستند که این صفات محرک و علت صادر شدن افعال جوانحی می‌باشند.^۳ به‌طور مثال کسی که صفت بذل در وجودش ملکه شده اقدام به بخشش می‌کند. با توضیح مذکور می‌توان گفت که اخلاقیات و آداب و احکام فقهی به رفتار انسان تعلق می‌گیرد.

۱. مصباح یزدی، محمدتقی، آموزش عقاید، ص ۲۱.

۲. مصباح یزدی، محمدتقی، فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، ص ۳۶۸.

۳. اعرافی، علیرضا، فقه تربیتی، ج ۱، ص ۴۵.